

Normalita a její vnímání

November 2, 2024

Jan Troják

trojaj12@fit.cvut.cz

Přednáška se zaměřila na proměnlivost a relativitu kulturních norem a normalit. Bylo poukázáno na různorodost vnímání lidského chování, a následné posuzování zda se dané chování shoduje s větší-novou představou normálnosti. Rozdílnost tohoto usuzování byla primárně diskutována z různých perspektiv lidských kultur. Ke konci výkladu byly diskutovány implikace těchto rozdílných vnímání, které v konečném důsledku mohou ovlivňovat pravidla i legislativy různých společností.

V průběhu výkladu byl diskutován příběh Svaté Anežky Přemyslovny (Anežky České). Konkrétně byla diskutována její oddanosti, tvrdá práce a píle. Byla zmiňována z důvodu, že její život formovaný nadměrnou duchovní oddaností, by dnes mohl být považován za vybočující z normálu. Velmi zajímavý byl pak podnět z publika, že takto jednoduše není možné označit její život za nenormální, jelikož nám chybí právě kontext doby a společnosti ve které žila.

Tento kontext by šel diskutovat z pohledu takzvaného kulturní relativismus, který poukazuje na nemožnost mezi sebou porovnávat kulturní uskupení, jelikož se jedná o unikátní neporovnatelné celky.

Osobně si myslím, že schopnost vnímání a následné vyhodnocování normalit by mělo být posuzováno (pokud možno) ještě z menších celků než jsou kulturní uskupení. Naše vnímání je často ovlivněno dvěma faktory - geneticky a pak osobností člověka. Proto bych zde chtěl poukázat na některé rozdíly vnímání normálnosti, které pozoruji ve vlastním životě, právě z pohledu osobnosti a genetiky.

Prvním z příkladů jsou činy mého kamaráda, který byl v Bělorusku vězněn za organizování protestu proti vládě. Jeho činy, které mi líčil, jsou z mého pohledu velmi odvážné až můžou působit až nenormálně. Když jsem se pokusil pochopit jeho pohled na věc, z jeho vyprávění jsem zjistil, že to pro něj byla povinnost a samozřejmost. Naše názory na normálnost jeho činů se liší a to zřejmě z důvodu rozdílnosti našich povah. Samozřejmě se zde jedná i o určitý kulturní rozdíl, ale myslím si že hlavní roli hraje právě odvaha, která je definovaná více osobností člověka.

I přesto, že se to může zdát na první pohled neintuitivní, myslím si, že určitý rozdíl vnímání normality může ovlivňovat i genetika. Má sestra byla po porodu odevzdána do péče domova pro děti a následně adoptována mými rodiči. Dokáží pozorovat jisté odlišnosti v chování a schopnostech mezi mnou a mojí sestrou, například v emoční inteligence... Nejedná se o extrémní rozdíly, ale jsou dostatečné pro pozorování. Tato myšlenka byla částečně podpořena nedávno, kdy došlo ke kontaktu mé sestry s jejími biologickými sourozenci. Jde vidět vzájemná podobnost mezi mou sestrou a jejími sourozenci. Zároveň lze pozorovat i některé odlišnosti mezi mnou a jejich chápáním věcí. Právě i tyto vlastnosti pak v důsledku mohou vést k rozdílnému vnímání normality. Jsem si vědom, že rozdíly jsou způsobeny celou řadou jiných faktorů, ale věřím že i genetika má zde zanedbatelný vliv.

Oba zmíněné příklady představují možné výkyvy ve vyhodnocování normality, ale poukazují na to, že vnímání (nejen normality) může být do značné míry ovlivněno povahou a i genetikou člověka.

Samotná přednáška mně přišla přínosná, jelikož jsem poznal pojem kulturní relativismus. Obecně mě přijde velmi důležité si uvědomovat právě rozdílné vnímání společností a klást důraz na perspektivu pohledu při vyhodnocování sociálních jevů. Věřím, že by bylo zajímavé do výkladu zařadit i výše zmíněné faktory, které mohou ovlivnit chápání vyhodnocování normality.

Myslím si, že je důležité si připomínat, že rozdílné názory lidí často pramení právě z rozdílnosti kultur a prostředí ze kterého pocházejí. Obávám se, že tento fakt je často opomíjen a vede k mnoha schodům a nedorozuměním.